

www.khk.be

'Empowerment, handvaten voor de toekomst, hoe begin je er aan?'

Werken met een Bewoner Aandachts Persoon in het rusthuis:
creëren van een empowerend klimaat voor bewoner en personeel

www.khk.be

Doel van de workshop

- Inzicht geven in de werking met een Bewoner Aandachts Persoon (BAP).
- Basisvaardigheden en tips aanreiken om de taak als BAP op te nemen

www.khk.be

Inhoud workshop

- **Basiskennis**
- Organisatiegerichte vorming
- Persoonsgerichte vorming

www.khk.be

Basiskennis: **empowerment**

- Vertrekken vanuit de kracht van iedere bewoner
- De BAP stelt zich op ten dienste van de bewoner
- De bewoner kan bij de BAP advies inwinnen om zijn leven te ondersteunen en hem te voorzien in de gewenste zorgen

➔ Optimale samenwerking tussen bewoner en personeel.

www.khk.be

Een voorbeeld

- Meneer Verheyden is 82, hij woont sinds 1.5 jaar in het WZC. Zijn vrouw is dementerende en woont op de gang naast meneer Verheyden. Vroeger schreef hij verhalen en gedichten voor het lokale krantje. Sinds hij in het rusthuis verblijft is de behoefte om te schrijven er nog steeds. Hij vindt het alleen jammer dat er niets mee gedaan kan worden.
- Wat zijn hier de mogelijkheden voor meneer Verheyden om zijn kunnen om te zetten in de praktijk en hem zo meer eigenwaarde te geven?

www.khk.be

Inhoud workshop

- Basiskennis
- **Organisatiegerichte vorming**
- Persoonsgerichte vorming

www.khk.be

Organisatiegerichte vorming

- Werken met een Bewoner Aandachts Persoon
- Houding en competenties van de BAP
- Voorwaarden voor het werken met een BAP
- Kerntaken van de BAP

www.khk.be

Werken met een BAP

- Iedere bewoner krijgt bij opname een BAP toegewezen
- Dit voor de ganse verblijfperiode van de bewoner
- Elke BAP krijgt max. 4 bewoners toegewezen
- Een evenwichtige verdeling tussen het personeel is noodzakelijk (zowel voltijds als deeltijds personeel)
- Wederzijds vertrouwen en respect zijn basiskennmerken voor de relatie tussen BAP en bewoner
- Wanneer het niet klikt is de mogelijkheid er om een andere BAP aan te duiden

www.khk.be

Houding en competenties

- Houding
 - Toegankelijk
 - Bereikbaar
 - Partijdig

www.khk.be

Houding en competenties

- Competenties
 - De BAP kan actief luisteren en een gesprek constructief laten verlopen
 - De BAP creëert maximale kansen tot inspraak en medezeggenschap en kan de oudere positief stimuleren hieraan te participeren
 - De BAP kan op een structurele manier de aandachtspunten van de bewoner neerschrijven

www.khk.be

Houding en competenties

- Competenties
 - De BAP kan op een gepaste wijze dienst doen als communicator voor de oudere en zijn wensen/vragen in relatie tot andere hulpverleners en externe betrokkenen.
 - De BAP kan op een duidelijke, gestructureerde wijze een boodschap overbrengen aan derden.

www.khk.be

Voorwaarden

- Visie
- Welomlijnd takenpakket, bevoegdheden en meerwaarde BAP
- Goede vorming en ondersteuning van de BAP

www.khk.be

Kerntaken

- Empowerend communiceren
- Samen met de bewoner een Persoonlijk Ontwikkeling Plan (POP) opstellen
- Verdedigen van POP op het multidisciplinair overleg
- Feedback geven, uitvoeren en opvolgen van POP

www.khk.be

Inhoud workshop

- Basiskennis
- Organisatiegerichte vorming
- **Persoonsgerichte vorming**

www.khk.be

Persoonsgerichte vorming

- Vorming voor de Bewoner Aandachts Persoon
 - 1. Empowerende communicatie**
 2. Opstellen POP met de bewoner
 3. Verdedigen POP op het MDO
 4. Feedback geven, uitvoeren en opvolgen van POP

www.khk.be

KHK
KATHOLIEKE
HOOGESCHOOL
KEMPEN

ASSOCIATIE
K.U. LEUVEN

Empowerende communicatie

Methodiek

```
graph TD; 1[1 INTAKE] --> 2[2 Vertrouwenspersoon]; 2 --> 3[3 Bewonersgesprek]; 3 --> 4[4 Opstellen POP]; 4 --> 5[5 MDO bespreking]; 5 --> 6[6 Feedback bewoner]; 6 --> 7[7 Halfjaarlijkse evaluatie]; 7 --> 1;
```

www.khk.be

KHK
KATHOLIEKE
HOOGESCHOOL
KEMPEN

ASSOCIATIE
K.U. LEUVEN

Communicatie naar de bewoner toe

Participatie van bewoner

'empowerende communicatie' nodig

www.khk.be

KHK
KATHOLIEKE
HOOGESCHOOL
KEMPEN

ASSOCIATIE
K.U. LEUVEN

1. Gespreksvaardigheden

- Aandachtgevend gedrag
- Vragen stellen
- Concretiseren
- Parafaseren van de inhoud
- Reflecteren van gevoel
- Samenvatten
- Geven van informatie
- Vragen om feedback
- Hardop denken
- Structureren

www.khk.be

KHK
KATHOLIEKE
HOOGESCHOOL
KEMPEN

1. Gespreksvaardigheden

- Aandachtgevend gedrag
- Vragen stellen
- Concretiseren
- Parafrazeren van de inhoud
- Reflecteren van gevoel
- Samenvatten
- Geven van informatie
- Vragen om feedback
- Hardop denken
- Structureren

www.khk.be

KHK
KATHOLIEKE
HOOGESCHOOL
KEMPEN

1. Gespreksvaardigheden

- Aandachtgevend gedrag
 - Lichaamshouding
 - Oogcontact
 - Aanmoedigingen (verbaal/non-verbaal)
- Vragen stellen
 - Open vragen
 - Geen suggestieve vragen!
- Concretiseren
 - Open vragen

www.khk.be

KHK
KATHOLIEKE
HOOGESCHOOL
KEMPEN

Oefening gespreksvaardigheden

Vragenlijst: Levensdomein lichamelijk welbevinden

Zijn dit goede vragen?

- Vind je het belangrijk om te weten welke medicatie je krijgt?
- Wil je niet zelf de wassituatie op je nemen?
- Maar je bent toch tevreden over de maaltijden?

Hoe kunnen deze vragen beter?

www.khk.be

Oefening gespreksvaardigheden

Antwoord voorbeelden:

- Hoe belangrijk vind je het om te weten welke medicatie je krijgt?
- Wat vind je van de wassituatie? Zijn er dingen die je anders zou willen?
- Zijn er bedenkingen over de maaltijden die je graag zou willen aanhalen?

www.khk.be

Oefening gespreksvaardigheden

- Probeer zelf per item in het levensdomein "Lichamelijk welbevinden" nog 3 open vragen te bedenken
- Bespreking

www.khk.be

1. Gespreksvaardigheden

- Aandachtgevend gedrag
- Vragen stellen
- Concretiseren
- Parafaseren van de inhoud
- Reflecteren van gevoel
- Samenvatten
- Geven van informatie
- Vragen om feedback
- Hardop denken
- Structureren

www.khk.be

KHK
KATHOLIEKE
HOOGESCHOOL
KEMPEN

1. Gespreksvaardigheden

- Parafraseren
 - Kort en duidelijk de essentie weergeven
 - Neutraal (geen vooronderstellingen)
- Reflecteren van gevoel
 - Essentie van de gevoelens weergeven
 - Geen waardeoordeel
- Samenvatten
 - Hoofdzaken ordenen

www.khk.be

KHK
KATHOLIEKE
HOOGESCHOOL
KEMPEN

Oefening gespreksvaardigheden

Vragenlijst "levensdomein psychosociaal welbevinden"

- Groepjes van 3 personen:
 - 1 bewoner
 - 1 aandachtspersoon
 - 1 observator
- Gesprekje omtrent psychosociaal welbevinden

www.khk.be

KHK
KATHOLIEKE
HOOGESCHOOL
KEMPEN

Oefening gespreksvaardigheden

- Tijdens gesprek:
 - Parafraseren: vb. 'als ik het goed begrijp...'
 - Reflecteren: vb. 'ik heb het gevoel dat je erg teleurgesteld/boos/verdrietig/... bent'
- Op het einde van het gesprek:
 - Samenvatten: vb. 'als ik dit gesprek nu even samenvat, dan heb ik gehoord dat...'

www.khk.be

1. Gespreksvaardigheden

- Aandachtgevend gedrag
- Vragen stellen
- Concretiseren
- Parafrazeren van de inhoud
- Reflecteren van gevoel
- Samenvatten
- Geven van informatie
- Vragen om feedback
- Hardop denken
- Structureren

www.khk.be

1. Gespreksvaardigheden

- Geven van informatie
 - Duidelijk en concreet
 - In begrijpelijke taal
- Vragen om feedback
 - Kijken of de bewoner samenvatting/info gehoord heeft
- Hardop denken
 - Open en duidelijk
 - Vb. wanneer bewoner blokkeert.
- Structureren

www.khk.be

1. Gespreksvaardigheden

- Vragenlijst item "Wilsbeschikking"
- De bewoner moet de mogelijkheid krijgen hierover te praten
 - Bewoner wil praten: open vragen stellen, aandachtig luisteren
 - Bewoner wil niet praten: respect tonen en het onderwerp laten rusten

www.khk.be

KHK
KATHOLIEKE
HOOGESCHOOL
KEMPEN

Persoonsgerichte vorming

- Vorming voor de Bewoner Aandachts Persoon
 1. Empowerende communicatie
 - 2. Opstellen POP met de bewoner**
 3. Verdedigen POP op het MDO
 4. Feedback geven, uitvoeren en opvolgen van POP

www.khk.be

KHK
KATHOLIEKE
HOOGESCHOOL
KEMPEN

2. Opstellen POP met de bewoner

- Hoe komt het Persoonlijk OntwikkelingsPlan van de bewoner tot stand?
- De BAP overloopt samen met de bewoner een vragenlijst
 - Vragenlijst handelt over vier levensdomeinen
 - Lichamelijk welbevinden
 - Psychosociaal welbevinden
 - Leefklimaat
 - Participatie en inspraak

www.khk.be

KHK
KATHOLIEKE
HOOGESCHOOL
KEMPEN

2. Opstellen POP met de bewoner

- Samen bekijken op welke domeinen de bewoner zichzelf kan ontwikkelen. Waaraan wil hij iets veranderen?
 - De bewoner duidt 3 tot 5 prioriteiten aan
 - Deze prioriteiten en werkpunten worden neergeschreven in een POP
- We testen de vragenlijst uit en stellen een POP op voor het levensdomein: "Leefklimaat" en "Participatie en informatie"

www.khk.be

KHK
KATHOLIEKE
HOOGESCHOOL
KEMPEN

2. Opstellen POP met de bewoner
"Leefklimaat" en "Participatie en informatie"

- Mevrouw Janssens is al 20 jaar weduwe. Haar man was vroeger schrijnwerker en maakte thuis al het meubilair. Ze heeft aan sommige meubelstukken mooie herinneringen.
- Mevrouw Schreurs is altijd een erg actieve vrouw geweest die thuis haar vijf kinderen heeft opgevoed. Zij was actief lid van de KAV en verzorgde de feestjes. Erg creatief (bv. bloemschikken, menu's maken of tafelversiering).

www.khk.be

KHK
KATHOLIEKE
HOOGESCHOOL
KEMPEN

Persoonsgerichte vorming

- Vorming voor de Bewoner
Aandachts Persoon
 1. Empowerende communicatie
 2. Opstellen POP met de bewoner
 - 3. Verdedigen POP op het MDO**
 4. Feedback geven, uitvoeren en opvolgen van POP

www.khk.be

KHK
KATHOLIEKE
HOOGESCHOOL
KEMPEN

3. Verdedigen POP op het MDO

- Doel
 - Het doel is de aandachtspunten van de bewoner kenbaar te maken en samen te zoeken naar oplossingen en mogelijkheden rekeninghoudend met de beperkingen van het rusthuis
 - Het doel is de bewoner meer autonomie te geven en zelf te laten werken aan het nemen van beslissingen

www.khk.be

KHK
KATHOLIEKE
HOOGESCHOOL
KEMPEN

3. Verdedigen POP op het MDO

- Aandachtspunten
 - Denk vooraf na over de mogelijkheden en alternatieven
 - Streef naar gemeenschappelijke kansen en oplossingen
 - Spreek concrete werkpunten af
 - De tegenpartij is geen tegenstander: iedereen wil het beste voor de bewoner, samen bekijken wat mogelijk en haalbaar is

www.khk.be

KHK
KATHOLIEKE
HOOGESCHOOL
KEMPEN

3. Verdedigen POP op het MDO

- Hoe verloopt het MDO momenteel in jullie organisatie?
- Hoe kan het op een 'empowerende' manier verlopen?

www.khk.be

KHK
KATHOLIEKE
HOOGESCHOOL
KEMPEN

3. Verdedigen POP op het MDO

- Tips: hoe pak je dat aan?
 - Verdedigen POP
 - Een goede voorbereiding zorgt voor minder stress
 - Vul het overzichtsblad duidelijk in en schrijf de aandachtspunten (items) en actieplanning uit
 - Weet dat jij de expert bent op het vlak van de bewoner
 - Haal goed adem, spreek niet te snel en durf fouten maken

www.khk.be

3. Verdedigen POP op het MDO

- Tips: hoe pak je dat aan?
 - Mede vertegenwoordigen bewoner op het MDO
 - Bewoner is in eerste instantie de spreker
 - Bewoner aanvullen en problemen verwoorden
 - Het vertegenwoordigen van de bewoner op het MDO is een proces, geen eenmalige gebeurtenis

www.khk.be

Persoonsgerichte vorming

- Vorming voor de Bewoner Aandachts Persoon
 1. Empowerende communicatie
 2. Opstellen POP met de bewoner
 3. Verdedigen POP op het MDO
 - 4. Feedback geven, uitvoeren en opvolgen van POP**

www.khk.be

4. Feedback, uitvoeren en opvolgen POP

- Feedback geven: aan bewoner en familie
- Uitvoeren: zorgen dat bewoner daadwerkelijk aan zijn aandachtspunten kan werken
- Opvolging: na zes maanden bekijken waar het staat

www.khk.be

Bedankt voor jullie aandacht

Vragen??